

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

ՄԻ ՆՈՐ ՀՈՍԱՆՔ

Ջանադան կենսական և կուսակցական խնդիրների պատճառով լրագրութիւնը երբեմն պատշաճաւոր գոյն չէ տալիս մեր կեանքի բոլոր երևոյթներին. բայց մի հանգամանք, որ ընդհանուր է և անսուտ, որի դէմ միշտ բողոք է բարձել պարբերական մամուլը, այդ այն տը-
խուր երևոյթներն են, որոնք անբաժան են տգիտու-
թեան և թերուսութեան, նորա հետևանքն ու բնական
բերքն են:

Այդ երևոյթներից մէկն է և եկեղեցականների կըր-
թութեան գործը, որի վրայ մենք հրաւիրել էինք ըն-
թերցողների ուշադրութիւնը մեր հանդիսի Ա. գրքում
«քահանաների նիւթական ապահովութեան խնդիրը»
վերնագրով յօդուածի մէջ: Այդ խնդիրը ժամանակակից
տաք և առաջաւոր խնդիրներից մէկն է եղել և միշտ
բողոքաւոր ձայն բարձրացրել տգէտ եկեղեցականու-
թեան դէմ:

Սակայն չի կարելի ասել, թէ այս խնդրումն էլ մա-
մուլը չափազանցութիւնների լեռները չի բարձրացել,
նա յաճախ ոտնհարելով տգէտ հովիւներին՝ կուսակցա-
կան հաշիւներով ուսեալների լիշատակութիւնը մոռա-
ցել է կամ տգէտ շրջանից ոմանց գիտութեան տաճա-
րի գաւիթն է դրել, որով և կորցրել է լրագրական
ձայնի ազդեցութիւնն ընթերցողների աչքում:

Որքան և մռայլ ու ամպոտ է եկեղեցական կեանքի հորեղոնը, այնու ամենայնիւ մենք պարզ կերպով նկատում ենք, որ հետզհետեւ երևում են մանր ու խոշոր աստղեր, որոնք եկեղեցին վարագուրող ամպերից շեշտակի անցնելով՝ սկսում են շողալ հայ եկեղեցու բարձունքում:

Եկեղեցականների կրթութեան հոգսը, որ ամեն մի ճշմարիտ հայի սրտին մօտիկ է և գուցէ միայն բողոք արժարժող և ուրիշ ոչինչ, աւելի բուռն կերպով ճնշել է Ազգիս Վեհափառ Հայրապետին և նա այդ խնդիրը իւր հոգածութեանց լաւագոյն խնդիրներից մէկն է դարձրել: Այդ նպատակով նորին Սրբութիւնը Մայր Աթոռի Հոգևոր ձեմարանից, որի դերը մեր կեանքի մէջ միայն արժանաւոր եկեղեցականներ պատրաստելն է, անպակաս է արել իւր խնամքը, ջանացել է հետզհետեւ բարձրացնել նորա բարոյական և մտաւոր մակերևութը և ձեմարանի սաներից պսակ հիւսել Մայր Տաճարի շուրջը, ջանալով եկեղեցու դուռը փակել տգէտ այլի քահանաների, թերուս և ո՛չ ցանկալի կրթութիւն ստացողների առաջ, որոնք պղտոր հոսանքով միշտ խուժել են դէպի եկեղեցին վեղարաւոր աւերիչ դառնալու:

Բայց Վեհափառ Հայրապետի հոգսը դուրանով չվերջացաւ. աչքի առաջ ունենալով, որ ազգային և եկեղեցական դաստիարակութեան հետ անհրաժեշտ է և օտար ու ընդհանուր գիտութիւն, հաճել է ձեմարանաւարտ վարդապետներին պետական և օտար համալսարաններն ուղարկել առաւել ևս կատարելագործուելու և վաստակաւոր մշակ դառնալու հայ եկեղեցու համար:

Ձեմարանի լաւերժալիշատակ հիմնադիրը ձեմարանի պտուղները չվայելած հող իջաւ, բարելիշատակ Մակար կաթողիկոսը նոյն կարօտով գերեզման պիտի մըտնէր անշուշտ, եթէ ձեմարանի աշակերտութեան առաջ

մի անձնուրաց մարդ կենդանի օրինակ չտար. ձեմարանի տեսուչը ամեն ինչ թողած կրօնաւորի խաբազն հագաւ և իւր ետևից Մայր Աթոռի գաւիթ հրաւիրեց իւր ընտրեալ աշակերտներին, առանց թմբուկ զարկելու, լուռ և գործօն ու կենդանի օրինակով՝ իսկ այդ անձնագոհութիւնը նուիրագործեց հանգ. Հայրապետը այդ նախընծայ կրօնաւորներից երկուսին ուղարկելով արտասահման կատարելագործուելու: Արդի Վեհ. Հայրապետը, որ միշտ հետևող և սիրահար է եղել լոյսի և գիտութեան, առաւել բուռն ցանկութեան ապացոյց տուաւ իւր լիշեալ կարգադրութեամբ:

Արդ՝ կարող ենք աւետել մեր ընթերցողներին, որ նոցանից Հ. Հ. Յուսիկ և Կոմիտաս վարդապետներն արդէն մեկնել են արտասահման, Հ. Բենիկ վարդապետն Օդէսա, իսկ Հ. Եզնիկ վարդապետը Մոսկուա՝ տեղական համալսարաններում լսելու համար:

Իսկ ձեմարանի սաներից եօթ հոգի Վեհ. Հայրապետի բարձր հաճութեամբ արդէն ուրար են ստացել և մօտերումս սարկաւազ պիտի ձեռնադրուին:

Այս գեղեցիկ ձեռնարկութեան առաջ ոսկեղէն լոյսերով է լցւում խորհող մարդու սիրտը:

† ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՉՈՒՄԵԱՆ

Գրականութեան անձնուէր մշակներն այնքան սաղաւաթիւ են մեզանում, որ եղածների վերայ ուրախանում ենք, իսկ նոցանից որևէ մէկի կորուստը դառնապէս ողբում:

Այսօր մենք ողբում ենք մի նորաբոյս և վաղաթառամ գարնան ծաղիկ, մի անձնուրաց հայրենասէր. ողբում ենք մի կորովի կեանքի կորուստ, որ գեղեցիկ ապագայ էր խոստանում մեզ: Դա Հայացիգի հա-